XII. évfolyam. Csáktornya, 1895. márczius 24. 12. sz[k ez?] savan

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai Józsof** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyilttérek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számittatnak.

MURAKÖZ

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A »Muraközi tiszti önsegélyző szövetkezet«, a »Csáktornyai takarékpénztár«, a »Muraközi takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt
Fél évre . . . . 2 frt
Negyed évre . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadtatnak:

Budapesten: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

Nyilttér petitsora 10 kr.

A társadalom szive.

Alkotmányos szabad államokban a törvényhozás működése mellett, csaknem egyenlően fontos tekintet, hogy a társadalmi működés miként néz szét eszközök után, melyek a humanizmus czéljaihoz vezetnek. Sőt ez még fontosabb, a mennyiben igen sok törvény nehezen hajtható végre, de a mit a társadalmi közszellem óriás karja ápolásba vesz, az nem papirra irt törvény, melynek némelyike ez élet szükségeiből meritett követelése a kornak.

A társadalomnak, mely már a czivili záczió gyors vonatára fölkapott, temérdek teendőt kell teljesitenie és azokat ugy intézni hogy önzés és balitélet és szerencsétlenség szirtjein hajótörést ne szenvedjenek. Minálunk is — talán elmaradottságunk ösztönző érzetében, — hatalmas kezd lenni minden téren a cselekvés buzgalma.

A társulási szellem az emberi önzésből materiális czélokért manapság gyorsan gyüjti a hivatott erőket. Ez az egyesülési kedv kétségkivül a nemzeti közvagyonosodásra hatalmas motor és mint ilyen elsőrendü tekintetet érdemel ebben a materialis korban. Hanem az emberszeretet költői zománcza kevéssé csillog át rajta. Már pedig az anyagias előrehaladás vágya a szív nemesebb érzelmeinek poezisével adja meg a társadalomnak azt a tetszetős üde szint, mely a szervezet egészséges vérkeringésére vall.

Jótékony nőegyletek! kell-e fejtegetnünk azon fogalmat, melyet e szó kifejez, azon áldást, melyet a szeretet kiapadhatatlan forrásából árasztanak el a női kezek a társadalom elhagyottjai számára!? A tapasztalat, az önfeláldozás és a kimerülhetlen szeretet ezer csodáját tárja föl az emberiségnek a gondviselés a női szivet magasztos czélok eszközlésére alkotta. Innen az a fogékonyság, mely ugy hangolja kedélyét, hogy mindent a mi a lelket és képzelődést megragadja, hogy mindenütt ott van, a hol a sors csapása fájó könnyek letörlését feladatává tette.

És mégis az irónia hangja mily gyorsan kész a férfi ajkakon, ha halljuk, hogy az emberszerető női szivet a házi tüzhely melől elhivogatja az irgalom, a szív szava.

Jól meg van osztva a tevékenység köre. A férfi nemnek kötelessége világos, kiképzett értelemmel érvényesiteni a szellemi kincset a haza érdekében, vagy hős kézzel a kardot forgatni. A nő a férfi seb bekötözésével, a lázbetegek enyhitésével, az árvák és ügyefogyottak ápolásával érik el az erény dicsőségét, mert szivsugara szélesebb körre nem terülhet. A mi nem azt teszi, hogy a nőnek a fájdalom könyeinek letörlésénél, a kolduló erény vigasztalásánál, az éhező nyomor enyhitésénél nyilik a társadalomban — az otthon szentélyéről nem is szólva most — tevékenységi köre.

A sociális nyomoruságok közben a mi lelkes honleányaink azok, a kik a béke olajágát lengetik felénk. Valóban ők a költő szerint, az emberiség szebb és jobb fele.

Ismerjük ezeket el és támogassuk őket hatékonyan a társadalom nemes munkájában.

Különfélék.

Márczius 15-ike Stridón Az örökké emlékezetes nagy napon örömünnepet ült e határszéli város magyar közönsége, s bár a fény és pompa nem nyilvánulhatott is oly impozáns módon, mint más városban, de a honfi szív megdobbanása és a honszeretet nyilvánulása egyenlő volt minden magyar hazafiuéval. Az oroszlánrész az állami iskolák tanitóáé, kiknek élén Horváth Gyula igazgató állt, kinek lebilincselő ünnepi beszédében az egész szabadságharcz főbb pontjai érintve voltak. Elvitte magával a mult verőfényes tavaszi napjaiba a hallgatóságot, majd a vérázott harczterekre, a sötét világosi temetőbe és az aradi Golgotára. — Megrázó volt beszédének befejezése, mi lőn Istentől ama jogot kéri, hogy feláshatná, életre támaszthatná a szabadságharcz elesett félisteneit, megmutatva nekik a szabad, ön-

A „Muraköz" tárczája.

Utazás Horvát-Szlavonországban.

Irta: Gönczi Ferencz.

— Folytatás. —

Az iskolák állami jellegüek. A tanitó, mint kántor külön dijazásban részesül az egyházközség részéről. A tanitó a lelkészszel hivatalitársi viszonyban él, nem ugy mint nálunk, hol a kántortanitó helyzete néhol igazán szolgalias.

Horvátországban oklevél nélküli tanitók nincsenek. Nálunk 2000—3000 munkakerülő, léhütő bitorolja a tanitói czimet.

A felügyelet az iskolákra szigoru. A tanfelügyelő minden évben mulhatatlanul meglátogatja kerülete minden iskoláját. A tanfelügyelők a tanitók köréből vétetnek.

Horvátországban a népoktatás terén előforduló ujitások hálás talajra találnak. Ott már be van hozva az álló iras, mely nálunk az experimentálásban oly szépen elposványosodott azután — kimult. A slöjd és másnemü kezügyesitő munkák (mint pl. a fiuknál a kötés, horgolás) már számos iskolában honosodtak meg.

A tanügy terén mindenütt mohó haladási törekvést találunk Horvátországban.

E bevezetésünk után megtekintettem az emeleten levő két tantermet. Az egyikben tanitónő tanit. Horvátországban, a hol két tanitói állás van szervezve, az egyiket tanitónővel töltik be. A tanitónő, ha férjhez megy állásáról is le kell mondania. Mind a két tanterem jól volt felszerelve.

A tanitók asztalai fölött a királyi pár olajszinnyomatu képei, a bán, dr. Krsnyavi tanügyi osztályfőnök és a megyefőispánjának alakjai voltak láthatók. E képek minden horvát iskolában s minden obcsina hivatalos helyiségében megvannak.

A faiskola tiszta, jól gondozott volt, szép nemes faju törpe anyafákkal és ojtványokkal.

Ily rendezett állapotokat találunk a tanügyi téren Horvátországban többé-kevésbé mindenütt.

Mikor jutunk mi oda?

Előbb nem, mig Magyarország iskolái államivá nem tétetnek.

Az az idő pedig — sajnos — igen messzinek tetszik.

VI.

Miután Ozsjekovo egyik legjellemzetesebb községe Körös-Belovármegye déli részének, a hova a magyarok egy része kivándorol, talán nem lesz felesleges, ha népét s gazdasági viszonyait is megismertetem néhány vonásban. Ezek, ha összevetjük a zalamegyei magyarság s a muraközi nép gazdasági viszonyaival, meg fogják velünk értetni, miért vándorol ki szegényebb népünk Horvát-Szlavonországba.

Az ottvidéki horvát nép általában igen jó lelkületü, türelmes, jószivü. — A bevándorlókat semmiben nem háborgatja, nem féltékenykedik. Ellenkezőleg őket szeretettel fogadja, a hol lehet segitségükre van s irántuk előzékeny. Megtették pl., hogy a jövevény magyarságnak a templomban az első padokat engedték át, maguk hátrább huzódtak, egy részük pedig a padok mellé került.

Nem ily dicséretre méltó a munkásságuk s gazdálkodási módjuk.

Az itteni nép meglehetősen renyhe, dologtalan. Földjének csak egy részét müveli meg — s azt is hogy! — más részét parlagon heverteti.

Különben egy közepes (25—30 hold birtokkal biró) gazda még a legnagyobb szorgalom mellett sem volna képes összes földjét megmunkálni, mivel egy-egy háznál 3, legtöbbször négy munkabiró egyén van: a gazda, feleségével s egyetlen gyermekével, avagy a gazda szülőinek valamelyike.

E nép is oly szaporátlan, mint a mi belső somogyi reformátusaink. Egy, végső esetben két gyermeknél többnek nem szabad születnie, nehogy a család a birtok elosztása, elaprózása által elszegényedjék.

A lakosok, a mi a birtok mennyiségét illeti, vagyonosak, azért e vidéken szolgálatégény nincs, cselédet e vidékről nem lehet kapni, ennélfogva a munkás kézhiányon nehéz segiteni.

A gazdálkodás módja egészen régies. Azt a minőségében első rendü földet inkább turkálja, semmint szántja s imigy-amugy müveli csak. A trágyázásra vajmi keveset ád, a föld annélkül is nagy termőképességü. A kalászosok óriási nagyságuvá nőnek, a mivel szemhozamuk mennyiség s minősége is arányban áll. — A magoskender 4 méter magasságnyira is megnő. A fü bujá s kitünő minőségü. A rétek háromszor kaszálhatók.

A földet csak egyszer szokják felszántani. A gabonát nem tövénél, hanem terdmagasságnyira aratják le; a megmaradt magas tarlót lekaszálják s a szalmát künn hagyják — elrothadni.

A kukoriczaszárt sem tartják érdemesnek behordani. A rétet némelyek csak egyszer kaszálják, holott háromszori kaszálásra terem. Megvárják, mig a fü elszárad s akkor, mint télig kész, de természetesen sokkal csekélyebb értékü s rosszabb minőségü szénát takarítják be.

…gző magyar államot. A hallgató… …ndulástól remegő hangon „éljen"… …A …özött a gyönyörü beszédért. Krampatits János. Balogh Ferencz, Harasszthy István és Danitz S. urak nagy gonddal szerkesztett felolvasásai; ugy Szolár Elek és Hoffmann Lőrincz urak szavalatai magokkal ragadták a közönséget, amely elismerés által adózott a sikerült est rendezőinek. Nem sorolom fel a távol maradt „magyarokat", inkább elismeréssel adózunk Peterka Teodor káplán és Jeszth N. uraknak, akik — bár programm után — megjelenvén köztünk, szép tósztjaik által emelték a lelkes hangulatot. — Köszönet Kalchbrenner Ferencz vendéglős urnak a pontos kiszolgálásért, valamint a kitünő ételetek és italokért. A társaság magyaros lelkesedése a késő éjjeli órákban ért véget.

Egy jelenvolt vendég.

— ***Kántortanitó-választás.*** A kolori üresedésben volt kántortanitói állásra Petrovics Mihály vizi-szent-györgyi kántortanitó választatott meg az e hó 7-én történt pótválasztás alkalmával.

— ***Tanitóválasztás.*** A tüske-szt.-györgyi üresedésben volt másodtanitói állásra Berlek Győző okl. tanitó választatott meg.

— ***Sopás.*** Szoboly Mihály hodosáni földmivesnek e hó 21-én éjjel ismeretlen egyének ellopták a sertését. A tolvajok ezen kivül még néhány luddal is megkárositották a lakókat.

— ***Agyonütötte ápolóját.*** A nagy kanizsai közkórházban tegnapelőtt egy dühöngő őrült egy hasábfával agyonütötte ápolóját. — A hasábfához az ápoló gondatlanságából jutott az őrült.

Hegyomlás. A Déli vasutnak Légrád és Zákány közötti szakaszán a légrádi állomás mellett f. hó 15-én esti 8—9 óra között a vasut mentén meredeken emelkedő hegytömeg leszakadt, magával ragadva egy két hatalmas törzsü fát, melyek a sürgöny drótokra esve, 3 tartóoszlopot is kidöntöttek. A szerencsétlenséget ideje korán észrevették s a vonatok késéssel s átszállással közlekedtek az éj folyamán. 16-án reggel már a forgalom teljesen helyre állt.

Száz évvel ezelőtti ujság (a „Magyar Kurir", megjelent Bécsben 1790-ben) került kezeink közé, melyből néhány, főleg megyénkre vonatkozó közleményt irunk ki. Érdekesek az olvasóra a 100 év előtti viszonyok s az azon korbeli gondolkozásmód és a gondolatoknak kifejezése, azért szószerint közlünk egyet-mást a Magyar Kurirból. — Ime itt egy mutatvány! „Szala Vármegyében. 1790. 13 April. — Kedves Barátom! Oh ha tudnád mely igen felserkent és buzdult minden, Státusbéli személlyekben, Magyar-országban az Magyar vér; csak ebből az történetből meg értheted, hogy ezen most folyó esztendőben 1790-ben 22-dik Mártziusban, T. Szala vármegyében Bánok Sz. Györgyön, az Fáróbéli Plébánus Urnál, hat, rész szerint Papi, rész szerint világi Urak ebédelvén, oda találkozott menni egy még második Prusszaus háboruban megsebesittetett Barkó Regementjéből obsitos Német Jánketliben és saruban öltözött Magyar katona, kit minekutánna az Plébánia háznál ebédlő Uri személlyek megkérdezték volna, hogy hogyan merne Német Jánketliben és saruban járni Magyar-országban ebben az magyar világban? — azt felelte: Uraim! nékem abban kell járnom, a miben leg oltsóbban lehet, ha az Urak mást tsinálтatnak, mingyárt el-vetem a Német illyen amolyan teremtette kabatját, mely feleletére az ott lévő Urak annyi pénzt adtak néki, hogy azon egy Magyar kurutzos Mentét és tsizmát tsináltatott magának.

Halálozás. Plichta Kázmér ugy saját, mint gyermekei Elemér, Viktor nemkülönben Rezsek Tamás és neje Fábry Kláia és az összes rokonság nevében szomorodott szivvel jelenti jó nejének és szerető anyának illetőleg leányuknak, Plichtáné Rezsek Karolin urnőnek folyó évi márczius hó 17-én éjjeli 11 órakor hosszas szenvedés és a halдoklók szentségének ájtatos felvétele után élte 23-ik, boldog házasságának 6-ik évében Perlakon történt gyászos elhunytát. Áldás és béke legyen hamvai felett!

Érvénytelen marhalevelek. A földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy mindenki köteles a többé már tulajdonában nem levő állatra vonatkozó s igy érvényét vesztett marhalevelet az illetékes marhalevélkezelőnek beszolgáltatni. Viszont a hatósági közegek, marhalevélkezelők és állategészségrendőri szakközegek kötelesek ellenőrizni azt, hogy bármi okból, tehát: tulajdonátruházás, leölés, elhullás, vagy más hasonló körülmény folytán érvénytelenné vált marhalevelek pontosan beszolgáltassanak. A ki e rendelet ellen vét — amennyiben cselekvése vagy mulasztása sulyosabb beszámitás alá nem esnek, kihágást követ el, mely 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó. E rendelet kiadását számos előfordult visszaélés tette szükségessé.

Szer a patkányok ellen. A hova egyszer ezek a kártékony állatok befészkelnek, ott ugyancsak meggyülik velük a baj s vajmi nehéz aztán a kipusztitásuk. — Erre nézve száz meg százféle eljárást és szert tanácsolnak, de egyik sem egészen bizonyos hatásu, egyik helyen használ másik helyen nem. Most a „Falusi Gazdában" egy gazda a következő eljárást ajánlja a patkányok ellen: Ha sok a patkány, végy egy tányér kukoriczal sztet, czukrozd meg jól, helyezd el oda, hol legtöbb van, egy másik tányérba pedig tölts friss vizet, hogy ihassanak is. Ismételd ezt egy hétig. Most végy egy kilogramm gipszet, czukrozd meg ezt is jól, tálald fel nekik, de a viz el ne maradjon. — Felfalják ezt is, és isznak rá nagyot, a gipsz kivánja, de vesztökre mert a gipsz kővé válik bennök és elpusztulnak tőle. — Ezen eljárást merem ajánlani, próbáltam és fáradságom nem volt hiábavaló. Én ezen szerrel igen sok patkányt pusztitottam el, mások is, a kiknek ajánlottam. Az egész eljárás különben oly egyszerü és olcsó, hogy bárki is megpróbálhatja.

Baromfi kedvelőknek. Az állatkert régi jónevü baromfi-tenyészdéjébe, az egyes törzsek kiegészitésére és vérfelfrissitési czéljából, Anglia elsőrendü tenyésztőitől érkeztek kitünő tenyészpéldányok. Az igazgatóság már elfogad megrendeléseket tojásokra; árjegyzéket kivánatra küld bérmentve, és a baromfi-tenyésztést illetőleg készséggel szolgál felvilágositással hozzá intézett kérdésekre. Képes árjegyzék 50 krnak készpénzben vagy levéljegyekben leendő előleges beküldése mellett szintén bérmentve küldetik meg a megrendelőknek.

Uj kertészeti szaklap. Folyó hó 15-én „A Kert" czimmel ellátott, a kertészet össz-

---

A házi állatokkal hanyagul bánnak. Lovaikat, ökreiket még a szénás s öltás szekérrel is tuttatják. Otthon, ha a legelőre járatja, enni nem ad neki. A lovakat még télen, a hó leeste után is a legelőre tereli — legelni. Már azt nem tudom, mi módon vezették, tanitották rá a lovakat a hóban való legelésre, de tény — mint egyhangulag állitották — még bokáig érő hóban is képesek künn lovaikat jóllakatni. A lovak a havat szájukkal elturják s a hol fűhöz juthatnak, legelnek.

Ebbe az áldott földü Kanaánba kezdenek a mi magyarjaink s ujabban a muraközi nép is kivándorolni.

Eladó földet itt mindig kaphatni, egyrészt mivel — mint már emlitém — az ottani nép a hiányzó munkás kéz s a régi jó időkből eredő dologtalanság, immel-ámmal való gazdálkodási módnál fogva a földnek csak felét vagy háromnegyedrészét müveli meg s a parlagra szánt területet-mennyiségen, mint fölöslegen szivesen tul ad, másrészt a mulatni vágyás, a pálinka mértéktelen élvezete, adója lefizetésének elhanyagolása adósságba hajtja, a miből csakis földeladás által véli magát képesnek tisztázhatni.

Ezelőtt 5—6 évvel 300—400 frtért igen szép birtokot lehetett itt venni, házzal együtt. — Egy magyar ember pl. 400 frtért 16 hold kitünő minőségü földet vett egy faházzal, gyümölcsössel s kerttel együtt. Régi lakóhelyéről számos tagu családjával együtt kihajtotta a megélhetés nehézsége, a nyomor, s itt a vett földből igen szépen, mondhatjuk; urasan megélhet.

Egy másik magyar gazda 600 frtért vett egy 14 holdas birtokot, házzal s belsőséggel. A megmaradt 400 frtnyi pénzfölöslegén egyes horvát gazdáknak borjukat vett (párját 40—50 frtjával) fele nyereségre, s néhány év mulva a 400 frt kétezer forintra nőtt.

A mi — Körös-Belovármegyébe — kivándorolt muraközieink sem kivánkoznak vissza, haza, sőt folyton többeket vonzanak ki.

A ki Muraközben zsellér volt, 400—600 frtért eladta 1 és fél—2 hold földjét s ott ma 10—12 holdas gazda s a maga kőházában lakik.

A muraközi közönséges szegény gazda, ki ingatlanaiért itt 2—3 ezer forintot kapott, ott azért a pénzért egy nagy terjedelmü gazdaságba vonulhat.

Általában a Horvát-Szlavonországba kivándorolt szegény, de serény munkásságu nép néhány év mulva jómóduvá lesz s a visszatelepülésre többé nem is gondol.

A szülőföldjén birt kevés földjét megtanulta, mert kénytelen volt rá, jól megmüvelni s most nagyobb területü birtokot is oly szorgalommal s buzgósággal használja ki.

Muraközben egy hold föld 300—400 frt s egyes helyeken alig lehet földhöz jutni; Horvátországban 50—60 frt. Itt s Zalamegye más tájain is, ha a földet rendesen nem trágyázzák, a termás nagyon silány; ott a föld alig kiván felényi trágyát, mert az őserő még nincs kihasználva.

Nálunk egy közepes, 9—10 holdas birtok 3-4 ezer forint, ott ugyanannyi hold föld legfölebb 700 frt, tehát egyötödrésznyi összegbe kerül.

Muraközben a földeket a nagy versengésnél fogva harmadába, felébe adják ki s a felvevőnek ezen felül bizonyos összeget h 7—8 napszámot kell szolgálnia, ott (Horvát-Szlavonországban) ha véletlenül valamely földre akad egy-egy részbe kivevő, a megmunkált föld termésének kétharmadát kapja s csak egyharmad része marad a kiadó gazdának.

Ott a rétet is kétharmadába veszik ki, szolgálmány nélkül, mig Muraközben a meglehetős vékonyan termő rétek egynegyed részbe adatnak ki, holdankint 8—10 napszám szolgálással.

A legelők a kihasitás folytán nálunk nagyon kis területre apadtak le, néhol, mint a hegyvidéken, egészen felosztattak s a rájuk járó állatok számához képest aránytalanul kicsinyek vagy rosszak s a mellett drágák. — A szarvasmarhák után néhol 3—4 frtot is szednek legeltetés fejében, minélfogva gazdaink nagyon is korlátolt számban tarthatnak házi állatokat. Ott egy-egy községnek ezer—2 ezer hold terjedelmü legelője is van s a legeltetésért csak annyit számitanak, hogy abból a legelő után követelt adó kiteljék. Egy-egy gazdának 8—10 darab szarvasmarhája, 40—60 darab disznója jár ki. Egy 1500—2000 lakosu községnek 4—5 kanásza s 3—4 csordása van.

Muraközben a kukoriczaszár a széna után a legszükségesebb takarmány; némelyik gazda egyedül avval teleitet ki s almul is csaknem egyedül ez szolgál, ott a kukoriczaszárt még alomnak sem használják.

Nálunk a nép, a hol csak szerét teheti, a lehullott faleveleket összegyüjti s almul használja; ott a falevél almozásnak hirét sem hallották.

Nálunk egy közepes szekér széna 12—15 frt, ott 5—6 frt. Az árpaszalma, mely itt 7—8 frt, ott 1—2 frt. Az alomszalma, mely nálunk — egy szekérrel — 4—5 frt, ott 50—60 kr. — Nálunk egy muraközi szekérre felrakható falevél 1 frt 50 kr.—2 frt, ott a falevelet, ha utba esik, egyszerüen elégetik.

(Folytatása következik.)

szes ágazataival foglalkozni igérkező szaklap indult meg. Az előttünk fekvő első szám kiállitása fényesnek mondható. Bátran állithatjuk, rideg kiállitásu szaklapjainknak megtermett izléssel kiállitott „Figaró Illustrée"-jának. A lap havonta kétszer — 1 én és 15 én — jelenik meg 4 frtnyi évi előfizetési ár mellett. Felelős szerkesztője, a gazdaság terén eléggé ismeretes szakiró: Igali Svetozár, a „Gazdasági Lapok" s a »Szőlőszeti s Borászati Lap« szerkesztője. Főszerkesztője s a laptulajdonosa pedig Mauthner Ödön, az Europaszerte ismert fővárosi magkereskedő Kertészettel foglalkozóink figyelmébe ajánljuk az uj lapot, melynek kiadóhivatala mutatványszámot kivánatra ingyen és bérmentve küld

Szalay-Baróti féle Magyar Nemzet Történetéből immár a 10. füzetet veszszük kézhez. Az Árpádházból való királyok kora folytatódik benne, még pedig III. Istvántól II. Endréig — A füzetnek ismét két szép műmelléklete van, melyek egyike Székely Bertalan egy festményét reprodukálja I Endre koronázását ábrázolja, a másik pedig Geiger J P. rajza után Szt. László harczát a kunokkal tünteti fel.

Előfizetési felhivás Keszthely ismertetése czimü munkára. Ára 2 forint A mü körülbelül 20—22 nyomatott ivre terjed. — Nagyérdemü közönség! Több évi kutatásom és fáradságommal oda törekedtem, hogy munkámban Keszthelyről minél tisztább képet nyujtsak és hogy ez által a várost ismertté és kedveltté tegyem Ki városunkat a természettől megáldott előnyeivel, az uj kor keretébe illő nemes törekvéseiben fölismeri, lehetetlen, hogy meg ne szeresse! Ez a meggyőződés vezeti tollamat, midőn a Nagyérdemő Közönség, főleg Keszthely város becses figyelmét a milleniumra kiadandó művemre fölhivni és az ügy pártfogását jóakaratába ajánlani bátorkodom. Ki vagyok a Nagyérdemü Közönség iránt — Keszthelyen, 1895 márczius havában kiváló tisztelettel Bontz József

A megrendelések folyó évi május hváig a szerző nevére — plebánia lak — intézendők.

A Szalay-Baróti féle történelemnek most jelent meg a 9-ik füzete, mely a Könyves Kálmántól IV. Istvánig terjedő időszakot öleli fel. A munka nagy erényeire már oly sok izben volt alkalmunk rámutatni, hogy most beérjük a füzet gazdag illusztrácziójának diszének föl-orolásával. Külön műmelléklet kettő van benne. A pogány magyarok lázadása és a várkonyi találkozás, mindkettő Geiger S. P. rajza után készült. A szöveghe nyomott illusztrácziók a következők: Kálmán király ezüst pénze. Kommen János császár érme II. István ezüst pénze. II. vagy Vak Béla pecsétje. Vak Béla pénze. Henrik osztrák őrgróf és bajor herczeg pecsétje. III. Konrád német császár szobra III. Konrád császár keresztes hada. VII. Lajos franczia király keresztes hada. Keresztes vitéz, a második keresztes háboru idejéből. II. Géza király pecsétje. Manuel császár pénze. Barbarossa Frigyes császár. II. Géza király ezüst pénze. IV. István király érme Egy-egy füzet ára 30 kr. — Megrendelhető Wodianer F. és fiánál Budapest, Andrássy ut 21.

CSARNOK.

Czimbalomszó.

A szerelem czimbalomszó
És a szivem czimbalom,
Hol cresczendó, hol piano
Játszik rajta bánatom.

Egyszer fájó mélá ábránd
Lágyan szól a czimbalom,
Reménytvesztett bús danáját
Elborongva hallgatom.

S ha ilyenkor jó a próza
S a világzaj bombardója,
Elnyomja a lágy zenét,
Zsongva hallgat rezgő hurja
És a lelkem elfásulva,
Nem csaponghat szerteszét.

De a bánat néha napján,
Az örömnek helyet adván,
A dal játszi operette:
Búbánatom merő frázis
És szerelmem oly banális,
Szivem mindent elfeled.

Oh, de sokszor kinos ágyon,
Fekszem néma éjszakákon,
S megszólal a czimbalom.
Reszket, jajgat minden hurja,
Zokogásba, jajba fulva,
Tépi szét a fájdalom

És ilyenkor, bárha várom,
Elkerül az édes álom
S visiók után futok.
És e rémes, vad zenébe
Szivem, lelkem összetépve,
Megpihenni nem tudok.

Eljön tán a percz; s örökre
Elnémulva, összetörve,
Elhallgat a czimbalom
Ha a bánat széthasitja,
Egy golyó lesz csak a nyitja
S meggyógyit a sirhalom.

Dubányi Imre.

Nincs helyi hir!...

(Egy riporter tragoediája).

I

Jelenet a kaszinóban.

Egy ur (becsapja bosszusan a lapot). Igy én is tudnék lapot csinálni. Üres tárcza, nagyképü politizálás, de helyi hir minél kevesebb.

Második ur. Pedig egy vidéki lap első és legfontosabb kelléke a bő és jó helyirovat.

Első ur. Ügyes riporter kellene. Igy megbukik a lap.

Chorusban: megbukik a lap.

(A lapkiadó a szomszéd asztalnál ül és fültanuja a jelenetnek) Rohan a szerkesztőhöz.

II. Jelenet a szerkesztőségben.

A kiadó (magas hangon) Szerkesztő ur, baj van. A lapot mindenünnen visszautasitják, mert nincs elég helyi hir. Vagy lesz a holnapi lapban hat hasáb helyi hir, vagy kijelentem a lapban, hogy a riporter egy lelkiismeretlen, lusta fráter, aki annyit ért a lapcsináláshoz, mint a hajdu a harangöntéshez.

Szerkesztő (két hanggal feljebb a fülelő, de ma dnem asztal alá huzódó riporterhez) Hallja! Miket kell nekem hallanom a maga szépséges szemeiért. Vagy lesz a holnapi lapban tiz hasáb helyi hir, vagy felspékelem az urat erre az ollóra. Értette Merjen még egyszer előleget kérni...

Riporter az után magához: Az ollótól egy igazi ujságiró nem fél, hanem az előleg kérdése bánt. Az összes kutforrások be vannak dugulva vagy gombolkozva. Egy kis pletyka sem kering. Isten neki, végig házalom a hivatalokat.

I. helyen.

Riporter: Kiadó ur, valami érdekes hirt.

Kiadó: A nagy-baromi kisbiró udvarából tegnap ismeretlen tettesek két tyukot elemeltek.

Riporter (kétségbeesve): Csak ez?

Kiadó: Furcsa, persze. Rip. (savanyu arczczal elkullog).

II. helyen.

Riporter: Tanácsos ur, nem akadna valami a lap számára?

Tanácsos: Absolute semmi A mi e hivatalban történik az titok. Az ember nem lehet eléggé óvatos. Egy-egy elejtett szóból hasábokat irnak Tessék gyülésekről referálni.

Riporter: De ma nincs gyülés, helyi hir pedig kell.

A tanácsos: Nincs! Punktum.

Riporter: Köszönöm A'ás szolgája.

III. Rendőrségnél.

Jó napot biztos ur Hogy és miként? Mi ujság? Mi ujság?

A biztos (mogorván): Semmi, ha volna sem mondanám meg, persze mikor hir kell, jók vagyunk, de bezzeg kit ütnek, szidnak minden lapban mint a rendőrséget Nem történt semmi, alás szolgája.

Jelenet a riporter lakásán.

Riporter: (az asztalnál ül.) Hiába nem történik semmi De hol a belátás. Minden szerkesztő zsarnoknak született. Nem ad többé előleget. Hát hogy élek én meg — előleg nélkül Már három hónapra kiszedtem a fizetésemet. Az utczára csak nem mehetek lakni? Ej, irjunk egy riport czikket.

Szenzácziós öngyilkosság

Ma délután városunk tulontul nyugodt életét egy szenzácziós öngyilkosság hire verte föl. Szaladár Aladár, lapunk ismert riportere, a városszerte kedvelt ujságiró az Előleg városnegyedi lakásán felakasztotta magát. A szerencsétlen fiatalember már két órája meg volt halva, mikor a kéziratért jövő szedőgyerek lármájára feltörték a szoba ajtaját. Rémes, borzasztó... stb. stb.

Következnek az alfejezetek: Az öngyilkosság oka, az öngyilkosság hatása, az öngyilkos életrajza, a szerkesztőség gyásza, előkészületek a temetésre.

Mikor a czikk kész, boritékba teszi, megczimezi, a szerkesztőségbe küldi éz az üres fogasra felakasztja magát.

Szerk. üzenetek.

Többeknek. Köszönöm a szives megemlékezést!

Stridó. A tudósitást hazafiui örömmel olvastuk. Szép, hogy a stayer határon sem telejtkeztek meg a nemzet ébredése ünnepéről. Nagy értéke van ennek itt a határon, talán nagyobb mint a haza közepén, főleg, ha a horvát ajku, — hazafias nép is résztvesz ezekben az ünnepélyekben. Üdvözöljük a kezdeményezőket!

Légrád. P. Késön érkezett a mult számra. Köszönettel vettem.

Ludberg. K. A sok szép apró-ágért köszönet! — A serum ügyében külön levélben válaszoltam.

Nagy-Kanizsa. H. Leveleiteket olvastam. Mikor látogatsz meg. Leveledre szóval fogok válaszolni.

Stridó. H. A régi tárczára majd annak idején kerül a sor.

Zala-Teskánd. F. Versei megérkeztek. Mihelyt lehet, közölni fogunk közölük.

T.-Szt.-György. B. és Mura-Szent-Mária. K. Megkaptam. Köszönet!

Rácz Kanizsa. K. Az egyik igen hosszu, nem közölhető. A rövidebbek jók. Közölni fogom.

Hodosán. A tudósitások még jókor beérkeztek. Köszönet!

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Laptulajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

XII. tečaj Vu Čakovcu, 1895. 24 marcziusa. Broj 12.

S urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tičuće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jožefa urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo: Knjižara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:
Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći družtveni znanstveni i povučljivi list za puk.
„Izlazi svaki tijeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskega podpomagajučega činovničkoga družtva“, „Čakoveške šparkasse“, „Medjimurske sparkasse“. i t. d.

Čistoća.

Čistoća je jedno najpotrébitije i najjakše srédstvo za uzdržanje zdravja i od betegov po mogućnosti obranjenje.

Čistoću prije svega držimo pred očmi Stan, pohištvo, hižna orudja, s rečjum sve, kaj nas obkružuje, držimo u čistoći i u redu. Oprava budi nam navék čista.

Koliko je odbojen zmazan i neureden človék!

I tělo si u čistoći držimo

Kroz izparivanje i znojenje kože, neprestano se zmaz pojavljuje na našem tělu Ovaj zmaz moramo odstraniti. Ako ga neodpravimo. bitće nam na kvar.

I na obrazu i na rukah nam se takov zmaz skupi Za to je nabhodno potrébito, da si obraz i ruke svaki dan s friškom vodom i sapunom operemo. Sapun je za to potrébit, da nam na koži saku pivšu mastnu zmaz odstrani. Samo voda toga nemore učiniti.

Vrlo potrebitačno danomice se sve do těščina u mrzloj vodi prati. Ovo nam obživi i otvrdne tělo.

Od vremena pak do vremena treba je okupati da si tako očlo tělo do korena očistimo.

Kupanje.

U zimi moremo u mlačnoj kupelji pol ure dugo ostati. Po léti smrzloj tekućoj vodi dajmo prednost. Niti u jako mrzloj niti u jako toploj vodi se nekupajmo Najbolja je hladna kupelj, samo oznojeni ne idemo u nju U hladnoj kupelji je dosta, ako fertalj ure ostanemo.

Prije kupanja nemojmo jesti

Velika brezumnost bi bila s punim u kupelj iti, dok prebavljenje traje. Mnogi su već životom platili prekšenjem ove rěgule. Poslě jela, stoprv nakon triju ura pojdimo u kupelj. U kupališće pojdimo mirno, da se neisvručimo. Po lahko se shlačimo. te se negrijmo dugo na suncu, nego omivši se, spustimo se u vodu.

Za kupanja giblimo se u vodi. Operimo si dobro svaki kotrig léla. Čuvajmo osobito, ako neznamo plavati u duboku vodu iti. Neidimo u takvo město, kojemu dubljine nepoznamo. Ondě bi lahko potonuli i utopili se

Poslje kupanja neogrěvajmo se goli na suncu poduže. Ovo čestoput prehladjenje more prouzrokovati

Poslě kupanja vrlo je probitečno gibanje, šetanje; samo se oznojenja ne silimo toga.

Umětno i lékovito kupanje.

Umětno — rudno — ili lékovito kupanje samo uslěd léčničkog naputka upotrěbljavajmo. Ar je dělovanje kupališťah raznoliko. . Kaj jednomu hasni more drugomu škoditi, ako nerazumno upotrěbi.

Njege vlasih i noktah.

Lasi si redovito češljajmo.

Kožu glave držimo čisto, umivajmo.

Lasi se nesmeju jako čvrsto plesti, čvrsto kefati ili nepazljivo češljati. Time lasi polagano grdni postanu, pa moru i izpasti, kaj več na koži glave moru se i betegi pojaviti.

Ruke treba je danomice večput oprati, te nokte izčistiti gda kad odrezati. Nepristojno je grizti nokte. I noge je je večput treba oprati, naročito med prstmi. Nokte u sredi dublje odrežemo nego na krajih.

Duša, koja je izgubila svoje tělo.

Bilo je o poldan. Bubnjar je javljal, da se bude nekaj za znanje dalo, i vu varaši Kejensku zišlo se je vnogo ljudi okole službenoga obavljača, bubnjara. Ovu budemo objavu evo do slovce preštampali:

„Poleg sela Markovkina našli su denes mrtvo tělo. tělo: To tělo muškoga je spola, ima sive oči, černokošno lice, podugovati malo zavinuti nos, kostanjeve farbe lasi. Sudbeni ured kotara Kejensk želi doznati čije je tělo. Ako li bi se našli rodjaki, ili i sam vlastnik, nek se javi vu gori rečenom selu, gde se bude iztraga odpočela!“

Prešli su tri dani... a nije se javil

ZABAVA.

Od Oni na Ti.

Kak ima jedan drugoga nagovoriti, o tom odlučuje navada okolice, a ta nije posvud jednaka; em je još negda Švaba rekel, kad je iz Lindaua u Kemsten se vozil, pak je polag jezerišča Immensee videl svinju iz drugog kata jedne kuće gledati kroz prozor: „Druga zemlja, druga navada“ — Zato čoviek mora oči i vuha odpreti te se polag navade ravnati.

Ima okolice gde si muž i žena medju sobno „Vi“ govore, kak da su se stranjski a opet ima miestah gde svi jedan drugomu „Ti“ govore, kak je to n. pr. u Valserskoj dolini kraj Solnograda, gde isti plebanuš kanasu „Ti“ veli, a kanas plebanušu takaj.

Tko bi tu hotel kakovu novotariju vpeljati, taj bi skup svojum novotarijum temeljito vgreznul.

Gospon plebanuš iz Raggala je to izkusil, jer on je svojim farnikom je inoč predložil, kak se to nepristoji, da najprosteši kravar i najzmazanija dekla namestniku božjemu „Ti“ veli; ali je na to od jedna dugo,ezeče babe dobil odgovor: „Em mi i gospodinu Bogu „Ti“ velimo“.

Druga jedna žena si je predlog gospodina plebanuša vzela k-srdcu i kad je jednoč radi njezinoga beležnoga dieteta pohodil, hotela je otcu duhovnomu pokazati, da i ona zna biti uljudna, ako je treba.

Na jedinom stolcu pak u sobi je sedel onakov hrdjavi maček, iz kakovoga si Valseri znadu rukavice i kape za zimu delati, stari najme poznanec komu je slobodno bilo „Ti“ reči, a pri vratih je došel gospodin plebanuš u sobu, kojemu se je stolac moral ponuditi i »Oni« reči.

Žena anda u svojoj uzbunjenosti sve zmešano zakri i: „Maček, dole nek idu iz stolca a Ti plebanuš se na njega sedi.“ —

Sa starum Marum se je meni samomu jednoč spodobno dogodilo.

Dok sam još školski dečec bil a na koncu školske godine sam si iz ruk gospodina plebanuša nagradu za moje dobro učenje, jednu knjižicu, slobodno te od samoga veselja kak sem dug i širok na pod se skopital, onda je Mara bila još mlada težakinja, koja je u istom miestu stanuvala i meni više krat pozlačene kipce prikazati znala te kad je došla knam na dielo. ćudnovite pripovesti pripovedala a pri tom naravski meni „Ti“ govorila, ja pak njoj „Vi“.

Zatim su me latinske škole na dugo vriemena odvlekle u varaš a poslie toga opet sam otišel u učiteljsko školu, i opet zatim u liečniku školu, iz koje kad sam kakti novi liečnik u moje domaće miesto došel, te se jednvć po ulicah gore dole šetal, dojde jedna stara ženčica sa pamukom na glavi proti méni, gledi me jedno vrieme a zatim reče:

„Ja bi skoro rekla, da su Oni Manko. No nego kaj, da su Oni, pak veliki su takaj zrasli, a još ktomu imaju i bradu! — Ali je već puno godinah, da ste od doma otišli, te ste se u tudjini negde puno učili i sad ste gospon, pred kojim se ljudi odkrivaju. — Ali kaj ne, domov se ipak rado ide. Je tak je, stranjsko miesto je samo stranjsko, a doma je doma. Jeli Manko, sad Ti ostaneš doma pri nas? Znaš, tak spametni smo mi ne, kak si Ti i bi nas mogel deset krat prodati, ali srdce, vierno srdce samo med med nami najdeš. Makar je izvana samo sve pamuč,no ali znutra je topla krv i pravoga kroja srdce, a to bu Ti godilo, kaj ne?“

Kaj sem znal včiniti?

Podskomce sem zrukom čez oči se potegnul, te sem staru pamučnu Maru u krčmu za sobom pozval i isti hip sem žnjum bratinstvo pil. —

Je, to sam učinil. —

Čudnovita jeka.

Jeka ili ti poglas je brblavka i mora

nigdo. Podsudec vzel je sa sobom doktora i pisara Šebaštijanoviča, pak se odpravil vu selo Markovkino, da ondi započetu iztragu dovrši. Vlastelin selski dočekal je komišiju jako pristojno i pogostil ju. A pisaru, koji je po zakonu moral prenoćiti pri tělu, koje se je imalo drugi dan parati, donesla je dekla hranu, poštenu flašu vina, i za jačenje želudca, nekakvu sa dobrom žganicom pomešanu želudečno tinkturu.

Poklam kam je Šebaštijanovič vu redu vredil vse svoje papire za drugo jutro, pil je kak le treba na duge gutaje, pak si je razmišlaval o tom, kak je on bil prvlje neznaten člověk, pak kak se je naskorom podigel i obogatil i t. d. — Do denez je navarski na takov način došel, kojega nije smeti vsakomu odkriti, ali kaj zato . . . Šebastjanovič je bogat. Tak se je s takvimi i spodobnimi miseli od prilike jedne vure zabavljal, izpil je zadnje kapljice svoga dragocěnoga vina, i ravno hotel, da se da na nove misli, kad ali začuje najenkrat sa lěve strani glas:

— Bači Ivan Šebastijanović! Prosim te zevsema pokorno. . . .

Šebaštijanovič, kojega su te rěči opomenule na njegvo javno uredovanje, pripravil se odmah kak bude pisal. Nagnul je glavu nad papir, pak se niti ogledal, zapitsl je osbiljnim glasom:

— Kaj hočeš?

— Ti si vu ime suda razglasil, da se javi gospodar onoga těla, koje je mrtvo najdeno poleg sela Markovkina.

— Dobro.

— Nu — pak, ono je tělo moje.

— Dobro.

— Ja budem zahvalen. . . .

— Dobro. Jeli je pokojni bil tvoj sluga?

— Ne, truplo je moje, pravo moje tělo

— Dobro.

— Moreš si misliti, kuliko trpim prez téla. Prosim te, pomozi mi kak prvlje. . . .

— To se vse more, ali nemrem vse na jenkrat zvršiti . . . moram te prvlje poslušati, svedoke pozvati, vpeljati vu protokol i t. d. — A nebi li ti malo namazal koja. . . .

— Vu tom — budeš zadovoljen. Dej mi tělo, a ja ti budem rad platil petdeset forinti.

Na te rěči podigne Šebeštijanovič težku od pitvine glavu, kak da bi hotel pogledati vu oberve onomu, koji govori, da vidi, jeli mu more veruvati — ali on je né videl nikoga.

— Dojdite samo nuter, rekel je, kaj nebute zebli vuni,

— Im sam ja ovdi, i nisem daleko od tebe.

Šebeštijanovič okresnul je svěču, pak si je ribal oči, i kad je poleg svega toga né videl nikoga, zamrmljal je serdito.

— Koga běsa! Kaj sam ja oslěpel? Im ja vas nevidim, dragi moj prijatelj!

— Ne čudi se, kak bi me videl, kad nejmam těla?!

— Za istinu ja te nerazmem. Dej da, te barem jenput opazim.

— Naj bude! Na jeden čas morem se pokazati, ali bum vnogo moral preterpeti.

Tu skoči iz jednoga temnoga kuta hiže koturajuča se prikaza, i komaj kaj se je pokazala, nestalo je nie.

— Oprosti dragi gospone, pregovoril je opet isti mukli glas, ti si niti premisliti nemreš kak se je težko pokazati duši prez těla. Dej mi molim te moje tělo, a ja ti bum dal i više od ono obečanih forintah.

— Rad bi ti poslužil, dragi gospone, ali za istinu, ja si nemrem premisljiti, kaj govoriš, . . . Jeli imaš pismenu molbenicu?

— Ja —? Pismenu molbenicu? Kak bi pisal, kad nemam těla? Budi tak dober pak mi napiši molbenicu sam.

— Lehko je reči: napiši . . . ali kak mogu — kad nerazmem kaj govoriš?

— Ja ti budem govoril vu pero . . . . samo piši!

(Drugi put dalje.

Priredil:

Glad Ferenez.

KAJ JE NOVOGA?

Prihod od duhana vu Austro-Magyarskoj.

Glasom izvěštaja obadvih ministarstvah financijah bil je prešestroga ljeta 1894 orse ki prihod od duhana vu Austriji 68.962.449 for., a vu Magjarskoj s Horvatskom i Slavonijom 46,196.381 for. ili skupa 110.158880 for. Naproti ljetu 1893. pokazuje se vu Austriji prihod vekši za 2,847.577 for., a vu Magjarskoj s Horvatskom i Slavonijom za 1,922 601 for.

Prema ovim podatkom dohadja na svakog stanovnika vu Magjarskoj, Horvatskoj i Slavoniji godišnji potrošek od 2 for. 70 kr. za duhan.

Kaj se specijalno tiče potroška duhana vu Magjarskoj, Horvatskoj i Slavoniji, izkazuje ministarstvo da je minuloga ljeta izpušeno 529,338.396 komadah cigarah, t. j. za 28,068.648 komadah više nego li ljeta 1893. Potrošek cigaretah iznosil je skupa 672.167450 komadah, t. j. za 52.307.613 komadah više nego li ljeta 1893.

Od pojodinih felah cigarah prodano je: tak zvanih „kratkih“ 231,877.600 komadah, — kuba portorikah (po 5 kr) 71 317.659 komadah, — portorikah 65,133.500, — kratkih magjarskih 59,472 200, — virginijah 35,957.150, — britanikah 31,005.900, — regalitas 8,088 900, — trabukah 15 027570, — milares 2,345.100, — panatelas 464,650, — vevey 442.900, — kratkih virginkah 648.000, — magjarskih virginkah 7,602.367, — havanah 421.700 komadah.

Prihod burnuta (tobaka šnofanca) iznosil je ljeta 1894. 128.004 for., t. j. za 3.159 for. menje nego ljeta 1823.

Prepal varaš.

Ruske novine pišeju, da je vu blizini Ashabada ležeči varoš Kučan 17. januara zbog potresa prepal vu zemlju. Jeden foringaš, koji je prav toga dneva ob 11. vuri pred poldan ostavil Kučan i pošel proti Ashabadu-Mešedu, pripovéda, da je, prevalivši jeden děl puta, začul silnu podzemnu grmljavinu i tutnjavu, kak da bi bilo sprovedeno do sto štukov (kanonov). Ona tutnjava je splašila konje, da su se poplašili i počeli bežati. Kad se je obrnul foringaš, spazil je za sobom stup dima i praha, a za tim je izniknul izpred njega cěli varaš Kučan. Kuliko je ljudih pri tom prepalo, još nije poznato, vsikak vnogo jezer. Konzularni agent, koji je živel vu Kučanu, javlja va Ashabad, da 17. januara občutil jaki potres i odbežal

---

uviek zadnju rieč imati, ali barem nesuprotslovi te neodgovara »Ne« ako se »Je« kriči, kak to negda znadu žene činiti, već odgovora istu rieč, koju joj čoviek dovikne, baš tak kak dobro diete, čini kada ga mati uči otec naš ili zdravu Mariju ili cielo pozdravljenje angelsko.

Jednoč je medjutim niekom varošu na promenadu bila čudnovata jeka, jer ona je odgovorila „Krava“, ako se je viknulo „Vol“. Ali je ipak bila prava, jer je prirečje: „kak u šumu kričiš, tak odgovor dobiš«.

Po rečenoj promenadi se je najme šetala jedna varoška liepetica te je kroz steklo svakoga miertla, koj je onud prolazil, a za sobom je vlekla dobar komad svoje predruge svilne oprave, kak da bi od vrtlara za zmetanjo bila plačena.

Jedan mužek iz sela svojim čerlenim licitarskim štantom pod pazduhom, drukal je nedužno za njom te je nado brezanimi drveći, nad cvietnjaki, nad vodu rigajućimi kamen timi pozoji i nad morskemi dievojkami toliku do padnost našel, da je okolo gledajući a pod noge nepazeći, nehotice na on diel preduge oprave zašel, kojeg je, ili bolje rekuć, koj se je za liepoticom kakti žakel vlekel.

U prvoj srditosti se je odmah liepotičina izobraženost pokazala; jer ona srdit ozakriči: „Vol, kaj neimaš oči u glavi?“

Mužek pak je bil rodjeni Čavljan, koji svi imaju šaku na debelom za vuhi. Zato se niti nije na ov titulus zgubil, nego je čudnovita ali pravu jeku dal od sebe: „Odprostite“ — rekel je — „Ja nisam znal, da u ovom varašu krave tak duge repe imaju!“

Čitatelju se ova jeka dopada a i mužek je bil sam sobom posve zadovoljan. Zato je sad otišel iz promenade u varaš te je bil takove volje, da bi se hotel opet jeku igrati, ako bi se prilika pružala.

I prilika mu se je u varašu nutri pružila: Jedna velika kuća najme je tu pred njim stala, za koju bi rečeni mužek bil radje znal, nego Bog zna kaj, čija je i za kakovu porabu služi, jeli su nutri kvarterniki ili sam gospodar po stengah gore dole hoda i iz turske lule puši.

I nut dojde do njega jedan mladi podbriti gospodičić, koj ga je na jedno staklo, koje je u desno oko nutar pritišnjeno nosil i pri tom se kesil, od pet do glave mieril.

To ravnić nije sve nikaj škodilo, ali da je rečeni gospodičić hotel tetca seljaka izsmehivati, to nije bilo dobro i zaslužilo je kaštigu.

Jer kad ga je mužek zapital, čija i kčemu je ova ogromna kaća, odgovori gospodičić, da je te nornica za seljake, kam se najme nori seljaki zatvaraju.

Odgovori mužek:

„To bi moglo biti, jer za vas varošćance — prez zamere bi bila za mnogo premala!“

I ovo nije bila nevaljana jeka.

1866.

Magjarski junak.

Najmladji brat pozsonjskoga apothekara gospodina Ivana Vavrecska, Koloman Vavrecska, Oberlieutenant kod pešačke regimente Baron Steininger, zkazal se je junački u bitki kod Königgrätza te je tu i junački umrl.

Najprije neprijateljske kugle u lievu ruku (rame) pogodjen, zdržal je giegjerno i na dalje u ognju ostajuć. Kratko vrieme zatim doleti mu kugla opet u nogu. Njegovi kameradi su ga hoteli na miesto, gde se u ratu zavijaju, (Verbandplatz) odpeljati, ali on iz bitke nije hotel van, te njim je magjarski odgovoril: „Ah kaj to, to mene ništ nepači, još samo pri ovom napadaju (Sturm) moram polag biti, em još morem hoditi“. —

Komaj da je ove rieči izgovoril, doleti kugla te mu junačka prsa probuši. — Čast njegovomu spomenku! —

Em. Kollay.

na polje. Za malo minut iza prvoga vudarca sledil je drugi, koji je varaša zrušil i pokopal Au glibokoj pukotini. On sam komaj se je oslobodil.

3200 forinti vu peći.

Novine pišeju iz Bačke Topolje: Muž (seljak) Škenderović Pavel prodal je nezdavnja cěli salaš piftanih svinjah za 3200 for. Dobljenje peneze, 3 jezerke, premenil je vu stotinjače, pak ih sa dvema stotinjarkami zamotal vu platno i porinul vu štrozok svoje postelje, pokehdob si je mislil, da nisu dosta segurne vu ormaru spravljene. Drugi den za tim moral je Škenderović na put, pak je i za istinu otišel, a nije domaj nikomu povedal za peneze. Tak se je dogodilo, da je njegova tovarušica, kad je kurila peč, vu kojoj se je imal kruh pečí, vzela iz strožoka vu postelji slamu, pak nitl neslutěči na zlo, hitila sa slamom i Pavlove peneze vu ogenj, gde su plavnuli i zgoreli. Kad je Pavel drugi dan dimo došel, bil je prvo, kaj je čul od žene, da naj napuni strožoka slamom, kajti je onu staru potrošila. Réč po reč — i tak se je doskora stvar razjasnila. Škenderović malo da nije obnorel od žalosti. Izgubil je znamenit dél imetka a nije mogel za to nikoga kriviti nego samo svoju šutljivost.

Vu Budimpešti, 13. marciuša.

Ratni miuister general konjaničtva pl. Krieghammer izjavil se je, kak se pripoveda, vu privatnom razgovoru s kotrigi gornje hiže, da se odlučno protivi narodnoj magjarskoj vojski, magjarskoj vojnoj akademiji i magjarskoj doljnjoj realki, kaj bude i vu delegacijah odprto izjavil.

„Hazánk“ piše, da je kardinal Rampolla rekel kardinalu grofu Schönborne i biškupu Steineru, da vatikan nije sklon tomu, da po želji Austrije vtiši krščansku socialnu stranku a po želji Magjarske, pučku stranku.

Samoubojstvo vu Opatiji.

Vu Opatiji se je 8. marciuša streli husarski lajtnant Reményi, koji je malo prvlje svoje smrti priobćil odluku samoubojstva poznatoj jednoj gospodji. Ona je doduše odmah pošla za njim vu sobu, ali više nije mogla zaprečiti čina. Reményi nije se hotel povrnuti k svojoj regimenti, ar je stopram odsedel rešta vu festungi. Pokehdob da nije mogel najti privatna mesta i službe, odlučil je vumreti.

Krvni serum vu Beču.

Vu Beču se vezda prodava domači krvni serum, kaj ga proizvadja profesor dr Paltauf vu državnom zavadu, uz sljedeče vrlo sniženе cěne: Br. O. 55 kr., — br. I. 1 for, 50 kr., br. II. 3 for. 60 kr., br III. 3 80 kr. — Cěne su anda sa $^2/_3$ snižene, a to po najviše stoga, kaj su već malo né vse deržave same počele proizvadjati serum, pak je vezda navala sa strane postala menjša.

Stroški za odvoz snega vu Beču.

Grad Beč preuzel je lanjskoga ljeta vu vlastitu režiju odvoz snega, pak vezda ljuto žali taj „dober posel.“ Do vezda potrošeno je na čišćenje vulicah i odvoz snega vu nutrešnjem gradu pol milijuna, a vu gradski kotarih 1 milijun forintih, a pokehdob pri tom nije v računan strošek za odvoz snega, koji je opal zadnjih danah, to se bude ukupna svota vsikak povišila na 2 milijuna forintih.

Izselivanje vu Ameriku.

O tom je magjarsko ministerstvo trgovine izdalo službene podatke za mesec november 1894. Spomenutog meseca izselilo se iz Austro Magjarske vu Ameriku 1965 osobah (1187 muzkih i 778 ženah), dok se prvešaga ljeta izselilo istog meseca 2695 osobah. Broj izseljenih od januara do novembra 1894. iznosil je vu našoj monarkiji (izuzemši Poljsku) 20 340 osobah, dok je prvešega ljeta vu istoj periodi taj broj iznosil 64.217 anda 1894. menje za 43.877 osobah. Med isseljeniki bilo koncem 1891: 7985 iz Magjarske, ljeta 1893: 25 461, nadalje 1485 iz Češke, a 10 870 iz ostalih krunovinah monarkije.

Kratke novosti.

— Vu Beču, 15. marciuša. Grof Kalnoky pohodil je včera baruna Bánffya ter se dugo snjim razgovarjal. Barun Bánffy i barun Josika obedovali su pri ministru Kállayu. Na večer odputoval je barun Bánffy vu Budimpeštu.

Minister poljodelstva grof Festetits se 15. marciuša povrnul iz Beča, gde je bil od Njegovo Veličanstva primljen vu audienciju. Grof Feztetits doskora će podneti saboru osnovu za pobolšanje gospodarskih odnošajah.

— Vu Budimpešti, 16. marciuša. Već denes pokazuje se velik interes za razpravu cirkveno-političkih osnovah vu magnatskoj hiži. Vezda ima magnatska hiža 345 verificiranih kotrigov, od kojih će dojti 240 k razpravi.

— Vu Beču, 16. marciuša. Njegovo Veličanstvo imenovalo je fzm. baruna Schonfelda i generala konjaničtva princa Ludvika Windischgraetza inšpektori vojske, a podmaršala grofa Hansa von der Schulenburga sbornim komandantom vu Lembergu.

Generalu konjaničtva baruna Appelu vu Sarajevu upravilo je Nj. Veličanstvo milostivo ručno pismo, vu kojem naglašuje, da ga obzirom na važne usluge, koje od njega još očekuje i akoprem je na njega vu prvom redu mislil, nije imenovalo vojnim nadzornikom.

Major Somogyi, bivši krilni adjutant nadvojvode Albrechta imenovan je kraljevim krilnim adjutantom.

— Zadušnice za — Homera. Dva parižki dijaki, vračajuči se nezdavnja iz krčme pijani, navrnuli su se mimo iduč k bližnjem plebanušu ter su ga nekaj predrzko zamolili, da bi mešu služil za Homera. Plebanoš, namesto da se zmeša i razljuti, premislil si je hitro situaciju, pak im je rekel: „Drage volje, gospoda, ova je misel vrlo ljepa.“ Vezda su se obedva dijaki začudili, a jeden je zapital: „A kad budete gospon plebanoš mešu služili?“ — „Im naravski, kak mi prejdi donesete smrtni list (smertovnicu) Homerovo.

— Vu Ruskoj vojski služi do 12.000 židovov. Od njih niti jeden zaradi vére nemre postati lajtnant.

— Kraj prez deždja. Vu nekojih predelih gornjega Egipta, deždj je zevsema nepoznat prirodni pojav, a vu doljnjem Egiptu prejde višekrat po nekoliko ljet, da deždja nóga.

Dobre žepne i stěne vure za fal cěnu moči dobiti pri Pollak Bernatu vuraru vu Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem si uzimlje u vure takaj za popravek za fal cěnu.

Nekaj za kratek čas.

Na izpitu.

Pital je navučitelj vučenika: „Kaj vidiš ober sebe vuni, kad je nebo čisto?“

Vučenik odgovori: „Nebesku boltu.“

Navučitelj: „A kaj vidiš onda ober sebe, kad je oblačno?“

Vučenik: „Ambrelu (kišobran).“

—

Vu vagonu.

Jeden gospon, koga je rado zeblo, vozil se je sa jednom gospom na železnici. Gospa si je obloka odprla i gledala vun. Gospon veli: „Milostiva gospa! prosim naj dopustiju, da obloka zaprem, ar vidiju, kak je vuni zima.“

Na to mu gospa odgovori: „Kaj onda nabu vuni zima, ako obloka zapreju“?

—

Namestnik.

Muž: „Kaj ti je došlo na pamet žena, da si jopca kupi a?“

Žena: „Vidiš dragi moj, ti naveke odideš iz doma, a ja pak da nebum sama, kupila sem nekaj, kaj tebe nadomeščuje.“

—

Pri gosponu plebanušu.

Nekoj muž došel je k gosponu plebanušu i dal forinta, proseči: „Naj gospon plebanuš služiju jednu mešu, da mojega suseda vrag odnese.“

Gospon plebanuš mu forinta daje na zad, veleči mužu: „Kaj si mislil, em ti znaš, da ja nemam posla z vragi.“

Muž veli i prosi: „Naj samo zadržiju forinta, pak služiju mešu, naj ga angeli odneseju, samo da bu odnešeni“.

—

Proti glavoboli.

Jeden seljak je v jutro za 10 kr. žganice spil, pak ga je za tem jako bolela glava. Žena ga zapita. „Kaj ti je, da si tak tužen?“

On odgovori: „Samo sem za 10 kr. žganice spil pa kak me boli glava.

Žena mu veli: „Ah! zakaj nesi pil za 15 kr. kak ja, nebi te bolela.

—

Skrbna žena.

Žena svojemu mužu, koji se uprav na lov (vadasiju) spravljal: „Miška, zajca, kojega kaniš streliti, sem ti već vu torbu spakuvala, samo pazi, da ti nevujdu“.

K. J.

—

Kihanje.

„Bog pomozi!“ reče onak svojemu starom dedeku.

„Nespametnjak! Im se mi nije kihnulo, bil je samo moj stari kašel.“

„Nu po tom pa vam Bog naj pomaže,“ odreče mu vnuk.

—

Vo školi.

Učiteljica: „Iz dobrih malih dievojčice zrasteju velike dobre devojke, a kaj potrebujmo od velikih? poveč Marica!“

Marica: „Drugih malih devojčic.“

M. Kutnjak.

ODGOVORNI UREDNIK
MARGITAI JOZSEF
Glavni surednik
GLÁD FERENCZ

Nyilttér.

E rovat alatt közlöttekért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt frt 65 krig méterként — sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot sat. (mintegy 240 különböző minöség és 2000 mintázatban) sat. póstabér és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat póstafordulóval küld: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1

LOTERIJA Buda, 16-ga marciša 1895.

17 37 75 43 21

Gabona árak — Cieny žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	6.20	—
Zab	Zob	5.80	—
Rozs	Hrž	5 —	—
Kukoricza ó	Kuruza stari		
„ uj	„ novi	6 75	—
Árpa	Ječmen	5 50	—
Fehér bab uj	Grah beli	9.—	
Sárga „ „	„ žuti	6 —	
Vegyes „ „	„ změšan	6.—	
Lenmag	Len	10 50	
Bükköny	Grahorka	5 75	

VASUTI MENETREND

CSÁKTORNYÁN.

Indul	Napszaka	Óra	Percz	Gyors- pósta- és vegyesvonat
Kanizsa felé	Reggel	4	39	gyorsv
„	Délben	11	39	„
„	Éjjel	10	07	postav.
„	Reggel	5	52	vegyesv.
Pragerhof felé	Reggel	6	06	postav.
„	Délután	4	15	„
„	Éjjel	1	17	gyorsv.
Zágráb felé	Reggel	6	50	vegyesv.
„	Délután	4	20	„
Varazsdig	Este	10	17	„
„	Délben	11	44	„
Bobára	Reggel	6	05	„
Egerszegre	Délután	4	28	„
Érkezik				
Kanizsa felöl	Reggel	5	51	postav.
„	Délután	4	01	„
„	Éjjel	1	14	gyorsv.
„	Este	9	32	vegyesv.
Pragerhof felöl	Reggel	4	36	gyorsv.
„	Délben	11	29	postav.
„	Éjjel	9	55	„
Varazsdról	Reggel	4	22	vegyesv.
„	Délután	3	50	„
Zágrábból	Délelött	11	17	„
„	Este	9	30	„
Egerszegről	Délelött	8	52	„
Bobáról	Este		42	„

Kiadandó lakás.

Csáktornyán a Zrinyi-téren, a volt Pulay-féle **ház**, **f. évi április hó 1-től bérbe adatik.**

Föltételek megtudhatók 701 1—1

Wollák Rezső ügyvédi irodájában.

Szagtalan és nyomban szárad.

Valódi csakis fél és 1 kilos üveg-palaczkokban

Franz Christoph Berlin SW. F. C. Prag-Berlin

határozottan Christoph-féle lakk kérendő.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Ismételve teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használattassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestéknek és az olajlakknak sajátja, elkerültetik. Emellett a használata olyan egyszerü, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A pallo nedves tárgygyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénymázt,

sargasbarnat és **mahagonibarnát**, mely akár csak az olajfestek födi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy uj pallóra. **Teljesen betöd minden foltot, korábbi mázolást** stb; van azután

tiszta fénymás (szinezetlen)

uj pallókra és **parkettre**, mely csupán fényt ad. Különösen parkettre s olajfestékkel már bemázolt ogészen uj pallókra való. Csak fényt ad, annélfogva nem födi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 négyszög mtr. (két középnagyságu szobára való) 5 frt. 90 kr., vagy 9½ márka.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A hamisitásoktól és gyenge ingyen és bérmentve küldetnek. A hamisitásoktól és gyenge jól vigyázni a régire s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint **1850 éve letező gyártmányt** sokfélé utánozzák és hamisitják, s sokkal rosszabb, s gyakran a czélnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága. K. Berlin. Zürich

689 Csáktornyán:

GRANER TESTVÉREKNÉL.

787. tk. 1895.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy özv. Vucsák Miksáné végrehajtatónak, Gollub Rozália férj. Fiincsecz Imréné — Pintarics István és neje Gollub Genovéva és Horváth Péter végrehajtást szenvedők elleni 200 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a nagy-kanizsai kir. törvényszék (a csáktornyai kir. jbiróság) területén lévő IV. hegykerületi 219 tkv. 433/b hrsz. 66 a. frt; 433/c hrsz. a. 104 frt; a IV. hegykerületi 736 tkv. 431/b hrsz. Pintarics Iván és Golub Eva tulajdonául felvett ingatlan fele 323 frt 50 kr. és 768 tkv. 553/a/2/a/2/1 hrsz. ingatlan 148 frt kikiáltási árban az árverést ezennel elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az

1895. évi április hó 17-ik napján d. e. 10 órakor

a IV. hegykerületi községbiró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10 %-át készpénzben vagyis az 1881 LX. t. cz: 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság. 787 1—1

Csáktornyán, 1895. márczius 6 án.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

Legjobb szerkezetü svájczi zsebórák.

POLLÁK BERNÁT

óràs és ékszerész Csáktornyán,

Föter, az uj takarèkpénztári èpületben.

Ajánlja dusan felszerelt

SVÁJCZI ZSEBÓRA-,

arany,- ezüst- és chinai ezüst-áru

raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsò árakért.

Minden e szakmába vágó javitásokat jótállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközlöm.

Olcsó árak mellett.

Fali ingaórák.

Birtok eladás.

Stridón egy lakház és hozzá tartozó kert, rét, szántóföld és erdő továbbá Erzsébetlakon (Jalsovecz) lévő szántóföld ugyszinte az I-ső hegykerületben szőlő, erdő, lakház és présház szabad kézből

azonnal eladó.

Bővebben értekezhetni a tulajdonosnál

699 *Filipics Kálmánnál, Stridón.*

Magyar, német, franczia és angol képekkel ékitett

MUNKÁK.

Kő-, acél s réznyomatu

díszművek.

Magyar, német, franczia és angol

REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban fölszerelt raktára.

Bármely szerző által irott, bárhol megjelent és hirdetett könyveknek leggyorsabb és árfölemelés nélküli megszerzéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel nyujtatik fölvilágitás.

Utazási kézikönyvek, atlaszok, földabroszok, tervrajzok, **föld** és **eggömbök**.

Ima- és ájtatossági **könyvek** egyszerüen és legékesebben kötve a leggazdagabb választékban.

Mintakönyvek s rajzok

NŐIMUNKÁKHOZ

*

A „MURAKÖZ" társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ- és RAJZESZKÖZÖK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZETE

Csáktornyán.

Alapittatott 1850. évben.

Szótárak.

IFJUSÁGI IRATOK. KÉPESKÖNYVEK minden kor és nem számára, minden nyelven, a legdúsabb választékban.

ISKOLAI és OKTATÁSI könyvek minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK,

zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés raktárában megtekintés végett készen állanak s kivánatra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb készséggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbizások kellő készséggel és gyorsasággal teljesittetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak ki a könyvkereskedés által.

SZAKÁCSKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik: minden **bel** és **külföldi** folyóiratok, napi és

DIVATLAPOKRA

a szállitás mind helyben, mind vidékre a leggyorsabban eszközöltetik.

*

Megyenk tanintézetekben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.

Nyomatott Fischel Fülöp (Strausz Sándor) könyvnyomdájában Csáktornyán.